

НОВИ ПРАВИЛНИК О УПИСУ УЧЕНИКА У СРЕДЊУ ШКОЛУ
("Службени гласник РС", број 20/2020)
-приказ новина-

На основу Закона о средњем образовању и васпитању ("Службени гласник РС", бр. 55/2013, 101/2017, 27/2018 - др. закон и 6/2020) члан 36а став 2. и члан 38. став 11. министар просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, донео је Правилник о упису ученика у средњу школу ("Службени гласник РС", број 20/2020, даље: **Правилник**) који је ступио на снагу 12. марта 2020. године.

Ступањем на снагу Правилника престаје да важи Правилник о упису ученика у средњу школу ("Службени гласник РС", бр. 23/18 и 30/19, даље: **раније важећи Правилник**).

Правилником се, као и према одредбама раније важећег Правилника, утврђују: мерила и поступак за утврђивање редоследа кандидата за упис у средњу школу (у даљем тексту: **школа**), садржина, време, место и начин полагања пријемног испита, вредновање учешћа ученика осмог разреда на такмичењима и врсте такмичења чија се места вреднују, упис у школу под повољнијим условима ради постизања пуне равноправности и друга питања везана за упис у школу.

Правилник прописује одређене новине, које су резултат измена у систему средњег образовања и васпитања, а посебно оних које су уведене Законом о дуалном образовању ("Службени гласник РС", бр. 101/2017 и 6/2020).

Суштинске новине прописане Правилником односе се на упис у школу по програму за ученике са посебним способностима, као и поступак пријављивања ученика за упис у образовне профиле по дуалном моделу.

Према одредбама Правилника, пријемни испит за проверу посебних способности и склоности полажу поред кандидата за упис у:

- уметничку школу (музичка школа, балетска школа и уметничка школа ликовне области), односно на образовни профил у области уметности,
- школу или одељење за ученике са посебним способностима (филолошка гимназија и одељење, математичка гимназија и одељење, гимназија и одељење за спортисте, одељење за ученике са посебним способностима за физику у гимназији, одељење за ученике са посебним способностима за рачунарство и информатику у гимназији, одељење за ученике са посебним способностима за биологију и хемију у гимназији),
- школу у којој се део наставе остварује на страном језику,
- школу за талентоване ученике (Школа за музичке таленте у Ђуприји)

и кандидати за упис у:

- ***одељење за ученике са посебним способностима за историју и географију у гимназији и***
- ***одељење за ученике са посебним способностима за сценске и аудио-визуелне уметности у гимназији,***

што је новина у односу на раније важећи Правилник (члан 13. Правилника).

У одељење за ученике са посебним способностима за историју и географију у гимназији и одељење за ученике са посебним способностима за сценске и аудио-

визуелне уметности у гимназији кандидат се уписује према редоследу који се утврђује на основу параметра:

- 1) успеха на пријемном испиту,
- 2) успеха на завршном испиту, који се вреднује на начин утврђен чл. 3-5. овог правилника,
- 3) успеха у претходном школовању, и то:
 - општег успеха од шестог до осмог разреда основне школе, који се вреднује на начин утврђен чл. 3-5. овог правилника,
 - резултата постигнутих на такмичењима ученика осмог разреда основне школе (члан 17. став 1. Правилника).

Да подсетимо:

- начин вредновања општег успеха ученика од шестог до осмог разреда основне школе утврђен је одредбама чланом 3-5. Правилника, на исти начин, као и одредбама раније важећег Правилника:
- општи успех од шестог до осмог разреда основне школе исказује се бројем бодова тако што се општи успех, остварен на крају шестог, седмог и осмог разреда, заокружен на две децимале, сабере и затим помножи бројем четири (4);
- на основу општег успеха од шестог до осмог разреда кандидат може да оствари највише 60 бодова;
- кандидат који је завршио шести разред основне школе у иностранству или који је у Републици Србији завршио шести разред у иностранској школи остварује 20 бодова на основу општег успеха у шестом разреду основне школе.

**Упис у одељење за ученике са посебним способностима
за историју и географију у гимназији (чл. 39 - 42. Правилника)**

Кандидат за упис у одељење за ученике са посебним способностима за историју и географију у гимназији полаже пријемни испит, у виду теста, у складу са општим стандардима постигнућа за крај обавезног образовања и то:

- 1) теста из историје,
- 2) теста из географије,

с тим што кандидат бира да ли ће полагати један или оба теста (члан 39. Правилника).

Кандидат може да оствари највише по 240 бодова на сваком тесту.

Ако је кандидат полагао оба теста, рачуна се само бољи резултат, односно ако је на сваком тесту освојио исти број бодова, бодује се резултат остварен само на једном тесту (члан 40. Правилника).

Кандидат је положио пријемни испит ако је остварио најмање 120 бодова на тесту из историје, или најмање 120 бодова на тесту из географије (члан 41. Правилника).

Такмичења ученика основне школе, која су од значаја за упис у одељење за ученике са посебним способностима за историју и географију у гимназији, у смислу овог правилника, јесу такмичења из историје и географије која организују одговарајућа стручна друштва и други организатори:

-из историје: Такмичење у познавању опште и националне историје - Друштво историчара Србије "Стојан Новаковић", Београд;

-из географије: Такмичење у познавању опште и националне географије - Српско географско друштво.

Кандидату, који је освојио прво, друго или треће место на републичком такмичењу у осмом разреду основне школе из историје или географије, додељује се по 120 бодова за прво место, 100 бодова за друго место и 80 бодова за треће место (члан 42. Правилника).

Упис у одељење за ученике са посебним способностима за сценске и аудио-визуелне уметности у гимназији (чл. 43 - 45. Правилника)

За упис у одељење за ученике са посебним способностима за сценске и аудио-визуелне уметности у гимназији кандидат полаже пријемни испит из познавања опште културе, у виду теста, у складу са општим стандардима постигнућа за крај обавезног образовања (члан 43. Правилника).

Кандидат може да оствари највише 240 бодова на тесту из познавања опште културе, односно положио је пријемни испит ако је остварио најмање 120 бодова на овом тесту (члан 44. и 45. Правилника).

Пријављивање за упис у образовне профиле по дуалном моделу (чл. 87 - 90. Правилника)

Правилником је прописана обавеза основне школе да у оквиру професионалне оријентације предузима мере којима информиса родитеље, односно друге законске заступнике ученика о мерилима и поступку за пријаву за упис ученика у образовне профиле по дуалном моделу, који су одређени Правилником.

Родитељ, односно други законски заступник ученика, подноси основној школи пријаву за упис ученика у образовне профиле по дуалном моделу, у складу са овим правилником и прописима којима се регулише заштита података о личности.

У одељења за образовне профиле по дуалном моделу, прво се рангирају кандидати који су поднели пријаву, а у случају да одељење, ипак, не буде попуњено овим кандидатима, до броја предвиђеног за упис, рангирају се кандидати који нису поднели пријаву.

Напомена аутора:

Наведена одредба Правилника није јасна у потпуности, односно не може се са сигурнишћу утврдити како се рангирају кандидати који нису поднели пријаву за упис у наведена одељења, јер је Правилник у својим одредбама (члана 88. ст. 1. и 2.) изричит, да се упис врши на основу поднете пријаве.

Основна школа, на основу поднетих пријава, саставља листу ученика који су се пријавили за упис у образовне профиле по дуалном моделу и доставља је Министарству просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Ови ученици полажу завршни испит у складу са подзаконским актом који уређује завршни испит.

Остале новине

Према одредбама члана 21. став 2. Правилника кандидат који је положио пријемни испит за упис у филолошку гимназију и одељење, може да искаже опредељење за: 1) језик који је положио на пријемном испиту; 2) језик који је учио као други у основној школи; 3) италијански језик; 4) шпански језик; 5) јапански језик; 6) кинески језик; 7) класичне језике, као и до сада, али и за 8) норвешки језик, који је новина у односу на одредбе раније важећи Правилника којима се утврђивало ово опредељење.

У односу на раније важећег Правилника, новине су и вредновање резултата на републичком такмичењу из предмета који су обухваћени завршним испитом и која имају најмање три нивоа такмичења (школски, општински, окружни, републички).

Тако се за:

- српски језик вреднују резултати са такмичење из српског језика и језичке културе, односно Књижевна олимпијада - Друштво за српски језик и књижевност Србије;
- математику вреднују се резултати Државног такмичење ученика основних школа из математике - Друштва математичара Србије.

Правилник својим одредбама више не утврђује састав комисије пред којом се полаже пријемни испит за упис у уметничку школу ликовне области, односно на образовни профил у области уметности, што је новина у односу на одредбе раније важећег Правилника (члан 42. раније важећег Правилника).

12. април 2020. год.

аутор: Биљана Антић, дипл. правник